

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
40 (1997-1998)

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-18-4

001 3811

BRNO 1999

PD 4423

S 9990385

395

250, ✓

PŘEHLED VÝZKUMŮ 40 (1997-1998)

Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: ps@isibrno.cz

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc

Redakce a příprava pro tisk: Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla,
Richard Zatloukal

Na titulním listě: Mikulčice - sídliště na "Klášteřisku"

Tisk: BEKROS

Náklad: 350 ks

Publikace neprošla redakční ani jazykovou úpravou

© 1999 by the Authors

All rights reserved

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

zrušeného městského hřbitova, který se rozkládal v okolí chrámu. Kámen byl odkryt asi 50 cm od východního rohu barokní kaple Bolestné Panny Marie v hloubce 60 cm pod současným povrchem a byl překryt černohnědou kulturní vrstvou. Nenacházel se v původní poloze, ale byl s největší pravděpodobností přemístěn v době přístavby kaple na počátku 18. století. Náhrobní kámen ve tvaru pravidelného kvádrů má rozměry 180 x 60 x 40 cm. Zadní, hrubě opracovaná strana je bez nápisu i ozdob. Přední strana je opracovaná, vyhlazená, pravá část dolní poloviny je však dosti zvětralá. V horní polovině se nachází rytý německý 13 řádkový nápis informující nás o tragédii, která postihla jeden jihlavský rod. "Morová rána" v roce 1580 zasáhla rodinu soukeníka Ondřeje Pintera. Během 8 dnů zemřel syn Bartoloměj se svou dcerkou Zuzanou, o 2 dny později Ondřejeva žena Barbara a za měsíc ještě dcerka Ester. Obrácená merka před Bartolomějovým jménem znamená, že jím vymřel rod v mužské linii.

Zdeněk Jaroš - David Zimola, Muzeum Vysočiny, Jihlava

Resumé:

Jihlava (Bez. Jihlava), Jakobskirche, Gräberfeld. Neuzeit. Rettungsgrabung.

Bei der Jakobskirche wurde im April 1998 ein Grabstein aus der 16. Jahrhundert entdeckt. Auf der Vorderseite des Grabsteines ist deutsche Inschrift angebracht, die uns über die „Pest-Tragödie“ informiert. Im Jahre 1580 ist die Familie des Tuchmachers Andreas Pinter ausgestorben.

JIHLAVA (okr. Jihlava)

Havlíčková ulice, parcely č. 2951/1, 2951/2, 2956, 2957/2, 2978/3, 2979/1. SMO 1 : 5000, rok vydání 1989, list Jihlava 7-4; 151 a 149 mm od Z, 90 a 98 mm od J sekční čáry pro sondu S 1, 141 a 140 mm od Z, 91 a 95 mm od J sekční čáry pro sondu S 2. Sídliště-město. Pozdní středověk až novověk. Záchraný výzkum.

Před plánovanou výstavbou supermarketu DELVITA na severním předměstí středověkého města Jihlavy, asi 350 m severovýchodně od bývalé hlavní městské brány Špitálské na mírném svahu se sklonem k severu, proběhly ve dnech 14.-15., 22., 29.10. 1997 sondážní práce. Sonda 1 situovaná 5-7 m od uliční čáry zachytila poměrně jednoduché souvrství s horizontálně uloženými kontexty, kde geologické podloží ze silně zvětralé žuly vybíhalo až do výšky 1,10 m pod současný povrch. Štěrkový štět zde překrýval vrstvy se silnou příměsí uhlíků a přepálené mazanice s keramickým materiálem ze 14.-15. století. Tyto vrstvy překrývaly mělkou jámu, jen 0,20 m zahloubenou do podloží o průměru necelých 1,20 m. Obsahovala keramiku ze 14. století. Z tohoto nepatrného zbytku je prakticky nemožná bližší interpretace původní funkce. Projevilo se zde, že při demolici starší zástavby v 80. letech 20. století došlo k rozsáhlému snížení terénu, při kterém byly odstraněny nejen zbytky novověké zástavby, ale i nečetné archeologické objekty. Sonda 2 zachytila vrstvy novověkých úprav, které zde dorovnály terénní depresi. Pravděpodobně zde byla mokřina, upravená v první polovině 20. století jako rybník, čemuž by nasvědčovalo silně zvodnělé podloží.

Z torzovitých poznatků je možno usoudit, že Špitálské předměstí bylo ve středověku jen sporadicky osídleno a mělo venkovský charakter. Není zde možno předpokládat souvislejší středověkou zástavbu, byť je plocha silně poškozena recentními zásahy. Ve středověku nebyly tyto parcely využívány pro řemeslnou výrobu, která by zanechala trvalejší stopy, ale sloužily jako předměstské zahrady s minimálním nemovitým zázemím.

Richard Zatloukal, ÚAPP Brno

Prameny:

Zatloukal, R., 1998: Jihlava, Havlíčková ulice. Supermarket Delvita v Jihlavě. Nálezová zpráva č. j. 136/97 uložená v archivu ÚAPP Brno.

Resumé:

Jihlava (Bez. Jihlava), Havlíčkova Gasse. Siedlung-Stadt. Hochmittelalter-Neuzeit. Rettungsgrabung.

JIHLAVA (okr. Jihlava)

Havlíčkova ulice, parcely č. 2843, 2860/5, 2860/8. SMO 1 : 5000, rok vydání 1989, list Jihlava 7-4, 165 mm od Z a 75 mm od J sekční čáry. Sídliště-město. Pozdní středověk až novověk. Záchranný výzkum.

V souvislosti s výstavbou supermarketu BILLA na Špitálském (severním) předměstí Jihlavy byl proveden ve dnech 30.6.-8.7.1997 asi 60 m dlouhý řez, který měl ověřit poměry na lokalitě. Poměrně záhy se ukázalo, že po likvidaci starší zástavby při uliční čáře v 80. letech 20. století zde byl srovnán terén většinou až na úroveň geologického podloží. V jižní části zkoumaného prostoru bylo plošně skryto asi 50 m², ale byly zde zjištěny pouze novověké základy domů a zbytek cihlové kanalizace s kamennými překlopy. Zjištění výzkumu je zcela identické jako v případě stavby supermarketu Delvita.

Richard Zatloukal, ÚAPP Brno

Prameny:

Zatloukal, R., 1998: Jihlava, Havlíčkova ulice. Supermarket Billa Jihlava. Nálezořá zpráva č. j. 60/97 uložená v archivu ÚAPP Brno.

Resumé:

Jihlava (Bez. Jihlava), Havlíčkova Gasse. Siedlung-Stadt. Hochmittelalter-Neuzeit. Rettungsgrabung.

JINDŘICHOV NA MORAVĚ (okres Šumperk)

Hrad Pleče, ostrožna východně Šumného vrchu (kóta 611). Středověk. Zjišťovací výzkum.

Vzhledem k technickým problémům v souvislosti se záplavami byla prozkoumána plocha jen v sektoru A4 do max. hloubky 170 cm. Nálezy byly koncentrovány především blíže centrální části hradního areálu (základy budovy v sektoru A3). Výzkumem byla získána kolekce 868 fragmentů keramiky, přičemž z tohoto množství připadá na okraje 156 kusů, dna nádob zastupuje 75 kusů, 4 kusy připadají na zvonovité pokličky a zbytek náleží výdutím. Ze železných předmětů byly objeveny především hřebíky, dále sedm šipek s tulejí i trnem, zlomek podkovy s otvorem, kroužek, dva nože, dvě přezky s oválným rámečkem, drobné spojené kroužky a řada dalších blíže neurčitelných fragmentů. Okraje hrnců jsou modelovány především do tvarů okruží, kterému předchází profilace přechodného typu od vyšší římsy. Jednoduchá okruží bez vnitřního žlábků pokračují vyspělými formami s rozšířenou horní hranou a dolní posazenou až k plecím nádoby. Výzdoba je většinou omezena na obvodové žlábkování, starší okraje přechodného typu mezi římsou a okružím jsou na vnější straně opatřeny rytou vlnicí. Materiál je většinou hlinitý s písečnou příměsí, v menší míře pak s příměsí slídy a grafitu. Dna nádob jsou bez výjimky s obvodovou lištou a stopami podsýpky. V další fázi výzkumu byl odstraněn kontrolní blok mezi staršími sondami A2 - A3, kde bylo nalezeno 16 zlomků keramiky, jedna šipka a dva hřeby. Lokalita nezůstala bohužel i v tomto roce ušetřena zásahu samozvaných badatelů, kteří poškodili část základů dříve zjištěné zástavby. V následujícím roce je plánováno ukončení výzkumných prací a závěrečné vyhodnocení.

*Zdeněk Brachtl, Vlastivědné muzeum Jesenicka v Jeseníku
Milan Rychlý, Javorník ve Slezsku*